

DIREKTORATET FOR BYGGKVALITET

Nytt fra DiBK

Janneke Solem, avdelingsdirektør tilsyn og produkter, DiBK

13.02.2019 SINTEF Certification kontakt- og informasjonsmøte om produktdokumentasjon

Innhold

- Om markedstilsyn med produkter til byggverk
  - Hva er tilsyn?
  - Viktige prinsipper som styrer tilsynsrollen
  - Hvorfor gjør vi tilsyn?
  - Hvordan gjør vi tilsyn?
  - Hva ser vi etter når vi gjør tilsyn?
  - Hvilke virkemidler har vi?
  - Når gjør vi tilsyn?
  - Mot hvem gjør vi tilsyn?
- Et tilsynscase – tappearmaturer

Om markedstilsyn med produkter til byggverk

Markedstilsyn med produkter

Dokumentasjon av produktenes egenskaper er en forutsetning for å sikre rett kvalitet i byggverk

Hva er tilsyn?

- En rolle hvor vi utøver myndighet for å påse at noen etterlever regelverket. Vi kan bruke virkemidler hvis vi avdekker brudd på regelverket.

- Styrt av regler:
  - forvaltningsloven
  - offentleglova
  - EØS-vareloven
  - plan- og bygningsloven
  - byggevareforskriften

Viktige prinsipper som styrer tilsynsrollen

- Habilitet
  - Vi skal være fri for interessekonflikter - slik at parter og offentligheten skal ha tillit til avgjørelsene våre.
  - Vi skal være nøytrale - ikke forskjellsbehandle noen.
  - Vi skal gjøre det som er riktig, ikke nødvendigvis lett eller morsomt.
- Vi skal følge regelverket
  - Selv om det strider mot vår personlige oppfatning
- Åpenhet
  - Parten skal få innsyn i saksdokumenter
  - Parten skal få begrunnelse for vedtak
- Parten har rett til å uttale seg (kontradiksjon)
  - Forhåndsvarsling før vedtak
- Vi har plikt til å sørge for at saken er tilstrekkelig opplyst
- Vi har veiledningsplikt
- Vi har taushetsplikt om noens personlige forhold eller forretningshemmeligheter
  - det at noen har brutt et regelverk er ikke omfattet av taushetsplikten.

Hvorfor gjør vi tilsyn?

- Ivareta hensynene bak reglene. I vårt tilfelle
  - Dokumentasjon av byggevarers egenskaper medvirker til ***god byggkvalitet***.
    - De som velger byggevaren skal vite hva de bygger inn i bygget
    - At de kan stole på at de egenskapene som er oppgitt, er de som varen faktisk har.
  - ***Like konkurransevilkår*** blant de som produserer og selger byggevarer
  - ***Fri flyt*** av byggevarer på det europeiske markedet (felles økonomisk vekst)
- «Ris bak speilet"
- Forebygging
- Regler trenger at noen påser at de blir fulgt.

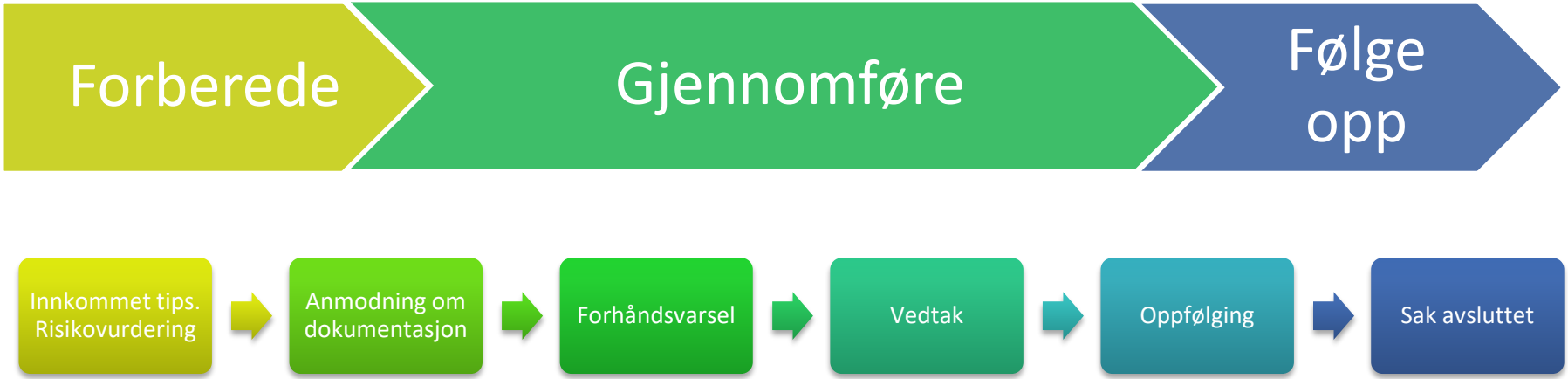
Hvordan gjør vi tilsyn

- Dokumenttilsyn
- Inspeksjon
- Testing og prøving
- Revisjon (systemtilsyn)

- Proaktivt – basert på risikobasering
- Reaktivt – oppfølging av tips

Hvordan gjør vi tilsyn, del II: gangen i vårt tilsyn

Hva ser vi etter?

- Brudd på regelverket
- Dokumentasjon
  - CE-merkede byggevarer
  - Ikke CE-merkede byggevarer
  - Villedende informasjon
- Testing
  - Samsvar mellom oppgitte egenskaper og ytelser og testresultatene
  - Består byggevaren eventuelle kvalitetskrav

Dokumentasjonskrav for CE-merkede byggevarer

- omfattet av en harmonisert standard (Standard som er utformet av en av standardiseringsorganisasjonene etter mandat fra EU-kommisjonen, og anerkjent på EUs liste over harmoniserte standarder (https://ec.europa.eu/growth/single-market/european-standards/harmonised-standards/construction-products_en)
- CE-merket på bakgrunn av ETA (www.eota.org

- Ytelseserklæring
- CE-merking
- Teknisk dokumentasjon
  - Testsertifikater
- Monteringsanvisning/bruksanvisning

Dokumentasjonskrav for ikke CE-merkede produkter

- identifikasjon av produsent og importør,
- produsentens og importørens kontaktdetaljer,
- byggevarens egenskaper,
- hvilke tekniske spesifikasjoner som er lagt til grunn
- der det er relevant, navnet på tredjepartsorgan som har utført oppgavene beskrevet i § 12 første ledd, hvilke oppgaver som ble utført og når disse ble utført.
- Anvisninger og sikkerhetsinformasjon

Villedende informasjon

- Uriktig eller mangelfull informasjon som er egnet til å villede om et produkt til byggverks lovlige bruk i et byggverk eller om produktets egenskaper.

- Eksempel: en virksomhet hevdet at byggevaren de solgte var godkjent for bruk av Direktoratet for byggkvalitet. I virkeligheten hadde produktet ikke noen dokumentasjon av egenskaper i det hele tatt, og den såkalte godkjenningen var en tolkningsuttalelse som gjaldt TEK.

Virkemidler CE-merkede byggevarer

- Oppfyller ikke kravene i forordningen
  - Markedsdeltakeren skal iverksette korrigerende tiltak for å bringe varen i samsvar med kravene, eller
  - trekke varen tilbake fra markedet eller tilbakekalle den innen en rimelig frist som vi fastsetter ut fra risikoens art.
- Oppfyller kravene i forordningen men likevel utgjør en risiko for
  - oppfyllelsen av de grunnleggende kravene til byggverk, menneskers helse eller sikkerhet, eller andre aspekter vedrørende vern i offentlighetens interesse, skal de pålegge
  - markedsdeltaker skal treffe alle egnede tiltak for å sikre at den berørte byggevare når den bringes i omsetning ikke lengre utgjør en slik risiko, eller tilbakekaller den innen en rimelig frist som den fastsetter ut fra risikoens art.

- Formelt manglende samsvar:
  - CE-merket er ikke påført eller inneholder feil
  - Ytelseserklæringen finnes ikke eller inneholder feil
  - Teknisk dokumentasjon er ikke tilgjengelig eller ikke fullstendig
  - Skal vi pålegge:
  - at markedsdeltakeren bringer det manglende samsvaret til opphør (retter)
  - Hvis dette ikke blir gjort skal vi treffe egnede tiltak for å begrense eller forby tilgjengeliggjøringen av byggevaren på markedet, eller sikre at den tilbakekalles eller trekkes tilbake fra markedet.

Virkemidler ikke CE-merkede byggevarer

- stanse omsetning, markedsføring, distribusjon og bruk av produktet inntil tilfredsstillende produktdokumentasjon foreligger
- kalle tilbake produkt fra markedet eller kreve andre tiltak for å sikre at produktet bringes i overensstemmelse med forskriften
- I tilfeller der vanlig eller forventet bruk av produkt til byggverk kan utgjøre en alvorlig risiko for sikkerhet, helse eller miljø, kan tilsynsmyndigheten midlertidig stanse omsetning, markedsføring, distribusjon og bruk av produkter for å utføre nødvendige undersøkelser og sikkerhetsvurderinger.

Virkemidler alle byggevarer

- Tvangsmulkt (opptrappende virkemiddel) - brukes for å gi et insitament til at vedtaket etterleves. Skuer fremover.
- Overtredelsesgebyr - straffeliknende sanksjon som brukes for å reagere på ting som allerede er gjort. Skuer bakover. Eks- de har solgt byggevarer uten dokumentasjon, selv om de nå har rettet opp og skaffet dokumentasjon kan de få overtredelsesgebyr for det de har solgt tidligere. Stiller spesielle krav til bevis og forbud mot selvinkriminering (fordi det er straffeliknende).

Når gjør vi tilsyn?

- Placing om the market, omsetning
- På hvilket som helst tidspunkt i omsetningskjeden.
- Vi ser ikke på byggverk som har byggevarer bygget inn i seg - det faller inn under kommunens tilsyn.

Med hvem gjør vi tilsyn?

- Produsenter, importører og distributører av byggevarer
- …er parten i saken (den som saken direkte retter seg mot eller gjelder)

Ett tilsynscase – tappearmaturer

Tilsyn med tappearmaturer

www.dibk.no

DIREKTORATET FOR BYGGKVALITET

jas@dibk.no

Følg oss på: